

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av hemställan angående förordning om statligt stöd för en mer effektiv energianvändning i företag

Er beteckning: KN2025/02420

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne välkomnar Energimyndighetens hemställan om en ny förordning om statligt stöd för en mer effektiv energianvändning hos företag.

Övergripande synpunkter

Den skånska energiintensiva industrin har en central roll i klimatomställningen och för länets konkurrenskraft, dock kräver omställningen långsiktiga och stabila spelregler på både nationell och EU-nivå.

I Skåne dominerar produktion av livsmedel, järn och andra metaller, kemiska produkter, mineralprodukter samt pappersmassa. Industrin behöver långsiktiga och tydliga spelregler för att våga satsa på innovativa tekniker och lösningar med hög risk. Förslaget till förordning innebär ett stöd för genomförande av åtgärder på användarsidan som ett komplement till Kraftlyftet som innebär stöd till investeringar i elproduktions- och lagringskapacitet.

Länsstyrelsen Skåne är positivt inställd till förslaget om förordning som innebär möjlighet för företag att söka ekonomiskt stöd för projekteringar och investeringar i åtgärder för mer effektiv och flexibel energianvändning. Det finns ett stort behov att stärka elsystemets förmågor och minska sårbarheten i energiförsörjningen i elområde 4.

Det finns en teknisk och ekonomisk potential för energieffektivisering i svensk industri på strax över en femtedel av

sektorns totala energianvändning. Effektivisering av processvärme genom införande av styr- och kontrollsystem är den största enskilda potentialen. Övriga åtgärder är till exempel återvinning av spillvärme, förebyggande underhåll och isolering. Näst störst potential har åtgärder relaterade till maskindrift, så som effektivare motorer, ventilationssystem och varvtalsstyrning. Det finns dock mycket som pekar på att den största potentialen frigörs när optimering sker i ett större systemperspektiv.

Övergång till fossilfri energi tillsammans med energieffektivisering är avgörande för skånsk industris strävan mot nettonollutsläpp. Länsstyrelsen Skåne bedömer att detta lättare kan komma till stånd med föreslagen förordning.

I Skåne finns cirka 25 anläggningar som har en **energianvändning** större än 2,8 GWh per år. Av dessa 25 anläggningar är det drygt 20 som har en **elanvändning** större än 2,8 GWh per år (källa: utdrag ur emissionsdeklaration år 2024 för verksamheter med energianvändning större än 1 GWh i Skåne län).

Behov av förtydligande gällande företag som omfattas av förordningen (§ 6)

Enligt förslaget bör stödet riktas till målgrupper (företag som har en hög energianvändning, över 2,8 GWh årligen) och åtgärder där potentialen för att bidra till en effektiv användning och nätavlastning bedöms vara störst. Dessa företag har genom aktuell energikartläggning och genomförande av åtgärder god kunskap om betydande energianvändare i verksamheten och var det finns potential att genomföra fler åtgärder.

Den 10 oktober 2023 trädde EU:s reviderade direktiv om energieffektivitet (EED) i kraft. Energikartläggning och energiledningssystem behandlas i artikel 11 i direktivet. Datum för när energikartläggning och energiledningssystem ska vara införda enligt den svenska lagstiftningen är ännu inte fastställt. Enligt direktivet så anges att:

Har företaget en årlig energianvändning i Sverige **mellan 2,8 GWh och 23,6 GWh** behöver en energikartläggning genomföras med certifierade energikartläggare eller med energiledningssystem, alternativt miljöledningssystem med ett tillägg för energikartläggning

Det huvudsakliga syftet med energikartläggning är identifiering och genomförande av relevanta åtgärder.

Det behövs ett förtydligande kring förutsättningarna för företag med en årlig energianvändning över 2,8 GWh kan komma i fråga för föreslaget stöd för en mer effektiv energianvändning i förhållande till

6 § Stöd får inte ges för kostnader som avser åtgärder som måste genomföras för att uppfylla en skyldighet enligt lag, annan författning eller villkor i ett tillstånd.

Motivering av föreslaget stöd för en mer effektiv energianvändning i företag i förhållande till Klimatklivet

Ett investeringsstöd till energieffektivisering behövs eftersom nuvarande stöd inom Klimatklivet, som i alla fall i teorin kan sökas även till energieffektiviseringsåtgärder, baseras på klimatnytta (minskade koldioxidutsläpp). Det gör att åtgärder som innebär energieffektivisering och som leder till minskning av elanvändning sällan får stöd, eftersom el i de emissionsvärdestabeller som Naturvårdsverket använder redan har relativt låg klimatpåverkan. Energieffektiviseringsåtgärder tillhör ofta de mer komplexa och kostsamma att genomföra. Många företag känner redan till den bakomliggande krav på klimatnytta i Klimatklivet och satsar därför inte ens på att söka stöd, vilket gör att potentialen inte realiseras.

På detta sätt utelämnas många bra projekt, både små och stora, som tillsammans skulle bidra till mer effektiv energianvändning och bidra till stärkt anslutningskapacitet.

Ett investeringsstöd till energieffektivisering i företag med energianvändning över 2,8 GWh behövs helt klart och kommer att vara en välkommen del i arbetet med den gröna omställningen.

Det behövs effektiviseringsstöd även till företag med energianvändning under 2,8 GWh. Det finns en stor potential att minska energianvändningen genom effektivare uppvärmning, belysning, motorer, ventilation och processer även hos företag som ligger under den föreslagna gränsen på 2,8 GWh i energianvändning. Utan stöd prioriteras dessa investeringar ofta bort eftersom

återbetalningstiden upplevs som för lång, särskilt för små och medelstora företag.

Förslag att avgränsa stöd via Klimatklivet respektive Kraftlyftet

Klimat investeringsstöd för kategorin energieffektiviseringsåtgärder inom Klimatklivet kan beslutas enligt kapitel I artikel 38, det vill säga samma delar av förordningen som föreslås för den nya delen av Kraftlyftet. Det är därför av stor vikt att åtgärder vidtas för att särskilja Klimatklivet och Kraftlyftet.

Länsstyrelsen Skåne föreslår att Energimyndigheten i första hand överväger att öppna möjligheten till energieffektiviseringsstöd för alla företag, även de som har nuvarande energianvändning under 2,8 GWh, samtidigt som energieffektivisering tas bort från Klimatklivet och att informationen gällande Klimatklivet förtydligas.

Om stödet inte kan utökas till att omfatta alla företag föreslår Länsstyrelsen Skåne att förslaget enligt hemställan genomförs, men att Klimatklivet modifieras så att företag med energianvändning under 2,8 GWh fortsatt kan söka stöd, samt att beslutsgrunderna för stöd till just energieffektiviseringsåtgärder revideras för att möjliggöra beviljande av stöd för åtgärder med låg klimatnytta men hög energibesparing, specifikt åtgärder som effektiviserar elanvändning.

Stödet ska minska aktörernas risk vid projektering och investering

Stödet föreslås bestå av två delar; stöd till miljöstudier (projekteringsstöd) och till investeringar i effektiv energianvändning (investeringsstöd). Hur ser urvalskriterierna ut för respektive stödkategori? Hur mycket el eller energi ska sparas och i vilka termer, antal procent eller exempelvis antal GWh för att vara tillräckligt god effektivisering?

Konsekvenser för staten, regioner och kommuner

Enligt hemställan föreslås Energimyndigheten få i uppdrag att hantera stödet.

Länsstyrelsen Skåne anser att den aktuella tillsynsmyndigheten behöver vara Energimyndigheten behjälplig bland annat i frågor som rör villkor i meddelade tillstånd som ställer krav på åtgärder.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Rima Dauod med klimat- och energistrateg Ingela Valeur som föredragande.

Kopia till

sandra.lennander@regeringskansliet.se